

Ernest Hemingway [érnyst hemingvej], reakce na válku

(1899-1961)

Americký spisovatel Ernest Hemingway se narodil v Oak Park v Illinois 21.července 1899 rodině lékaře. Časté konflikty s přísnou bigotní matkou vyvrcholily odchodem do Kansas City, kde se v roce 1917 stává reportérem deníku Kansas City Star. V květnu 1918 vstupuje mladý Hemingway do Červeného Kříže a je poslán na italskou frontu jako ošetřovatel. Snaží se být velmi aktivní a při jedné návštěvě zákopů je vážně zraněn šrapnelem. Po rekonvalescenci v Miláně se vrací do USA. Zážitky z první světové války ovlivnily velmi jeho život a promítají se

do několika jeho knih.

Po válce se vrací k novinářské profesi, tentokrát v deníku Toronto Star. Je vyslán jako reportér do Evropy. Usazuje se v Paříži, kde se setkává se slavnými současníky tzv. Ztracené generace - J. Joycem, S. Fitzgeraldem, G. Steinovou a dalšími. V tomto období také Hemingway objevuje Španělsko a jeho býčí zápasy, které se stanou jednou z jeho vášní. V roce 1928 se vrací do Spojených Států a žije se svojí druhou ženou na Floridě. Několikrát se ovšem vrací do Evropy a navštěvuje také Afriku.

Po vypuknutí Občanské války v roce 1936 se vrací do Španělska jako válečný reportér. V Madridu potkává svou budoucí třetí ženu. S koncem bojů v roce 1940 se Ernest stěhuje na Kubu, kde konečně nalézá svůj pravý domov. Zde tráví také většinu II. světové války. Se svou jachtou, kterou svépomocně upravil na protiponorkové plavidlo, Hemingway "bojuje" proti německým U-bootům. Ještě za války se vrací do Evropy a spolu s americkými jednotkami osvobozuje Paříž. Po uzavření příměří se počtvrté, a naposledy, žení a opět cestuje - žije v Benátkách, střílí lvy v Africe a poté se vrací na Kubu. V roce 1954 je mu udělena Nobelova cena za literaturu za knihu Stařec a moře.

evropský
sociální
fond v ČR

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

V závěrečných letech života se jeho zdravotní stav začíná zhoršovat jak po stránce fyzické tak psychické. Trpí depresemi, halucinacemi a bludy. V roce 1960 musí být hospitalizován na psychiatrické klinice. Po propuštění se snaží vrátit ke psaní, ale bezvýsledně. Nakonec spáchá po několika předešlých neúspěšných pokusech sebevraždu 2.července 1961.

„Pokud má člověk to štěstí, aby žil zamlada v Paříži, potom ať půjde v životě kamkoliv, jde to všude s ním, poněvadž Paříž, to je Pohyblivý svátek. „

(jednomu příteli, 1950)

Doplňte údaje:

Ernest Hemingway byl [] spisovatel. Je považován za čelního představitele tzv. []

Roku 1918 odjel jako dobrovolník ambulancních sborů Červeného kříže na [] frontu, kde byl []. Po válce pokračoval jako zahraniční dopisovatel v Paříži. Stal se členem skupiny amerických intelektuálů soustředěných v Paříži kolem []. V polovině 30. let se zúčastnil safari v Africe. Působil jako zahraniční korespondent za [] občanské války. Od roku 1939 žil na []. V roce 1954 dostal Nobelovu cenu za novelu []. V roce 1961 spáchal sebevraždu [] nezanechal po sobě žádný vysvětlující dopis.

Vyhledejte na webu článek: Karel Hvižd'ala Před padesáti lety zemřel Ernest Hemingway: Muž který miloval smrt jako kurvu (03. 07. 2011). Objasněte rozdíly mezi odborným stylem životopisu a publicistickým stylem článku Karla Hvižd'aly.

Inspirujte se a napište životopis oblíbeného autora v podobném stylu.

POVÍDKY (1938)

Vojákův návrat

„(...) Jestli budeš chtít vzít s sebou na projížďku nějaké hezké děvče někde tady odtud, bude nás to jenom těšit. Chceme, aby ses bavil. Ale budeš muset konečně začít s nějakou prací, Harolde. Otcí je jedno, do čeho se pustíš. Každá práce je čestná, jak tatínek říká. Ale s něčím začít musíš. Požádal mě, abych s tebou dnes ráno promluvila, a pak se u něho můžeš na chvíli stavit v kanceláři.“

„To je všechno?“ zeptal se Krebs.

„Ano. Copak nemáš rád svou matku, hochu můj nejdražší?“

„Ne,“ řekl Krebs.

Matka na něho pohlédla přes stůl. Oči se jí leskly. Začínala plakat.

„Nemám rád nikoho,“ řekl Krebs.

Tohle nebylo k ničemu dobré. To jí nemohl vypovědět, nemohl dokázat, aby to pochopila. Byla to pošetilost, že jí to řekl. Jenom ji zranil! Šel k ní a vzal ji za ruku. Plakala, s hlavou složenou v dlaních.

„Já jsem to tak nemyslel,“ řekl. „Měl jsem jenom na něco zlost. Já jsem to nemyslel vážně, že tě nemám rád.“

Matka pořád plakala. Krebs jí položil ruku na rameno. „Nevěříš mi to, mami?“

Matka zavrtěla hlavou.

„Prosím tě, prosím tě, mami. Prosím tě, věř mi to.“

„Tak dobře,“ řekla matka zajímavým hlasem. Vzhledla k němu. „Já ti věřím, Harolde.“

Krebs jí políbil do vlasů. Nastavila mu tvář.

„Jsem tvoje matka,“ řekla. „Když jsi byl takové malinké děťátko, tak jsem tě nosila na srdci.“

Krebsovi bylo nevolno a trochu se mu zvedal žaludek.

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

„Já vím, mami,“ řekl. „Já se vynasnažím a budeš už ze mě mít hodného chlapce.“

„Prosím tě, neklekl bys a nepomodlil by ses se mnou, Harolde?“ zeptala se matka.

Poklekli u jídelního stolu a Krebsova matka se modlila.

„Tak, a ty se taky pomodli, Harolde,“ řekla.

„Já nemůžu,“ řekl Krebs.

„Zkus to, Harolde.“

„Já nemůžu.“

„Mám se pomodlit za tebe?“

„Ano.“ A tak se za něho matka pomodlila a pak vstali a Krebs matku políbil a vyšel z domu. Tolik se snažil, aby se mu život nekomplikoval. A dosud k němu nic nedolehlo. Bylo mu matky líto, a ona ho donutila lhát. Pojede do Kansas Gity a sežene si místo a ona bude spokojená. (...)

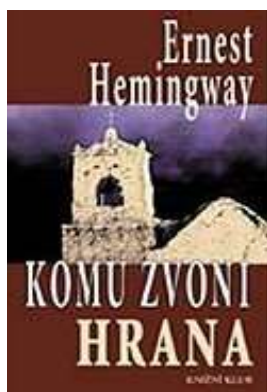
Úkoly pro práci s textem:

1. *Charakterizujte hlavní postavu povídky.*
2. *Zopakujte si pojem „ztracená generace“ a vysvětlete, jak souvisí s danou ukázkou.*
3. *Vysvětlete s pomocí výňatku, v čem tkví působivost Hemingwayových povídek.*
4. *Uveďte, o co usiloval Hemingway při zachycení dialogu.*
5. *Porovnejte povídku s tematikou románové tvorby.*
6. *Doložte na příkladech autobiografické prvky v povídce.*

KOMU ZVONÍ HRANA

(1940)

For Whom The Bell Tolls

Žádný člověk není ostrov sám pro sebe; každý je kus nějakého kontinentu, část nějaké pevniny; jestliže moře spláchne hroudu, je Evropa menší, jako by to byl nějaký mys, jako by to byl statek tvých přátel nebo tvůj: smrtí každého člověka je mne méně, neboť jsem část lidstva. A proto se nikdy nedávej ptát, komu zvoní hrana. Zvoní tobě.

(JOHN DONNE)

KAPITOLA XIII

Šli po vřesnaté horské louce a Robert Jordán cítil, jak se mu vřes tře o nohy, na stehně cítil tlak pouzdra s pistolí, na hlavě cítil slunce, cítil, jak mu do zad chladně fouká ze sněhu na horských vrcholcích, v ruce cítil pevnou, silnou dívčinu ruku a její prsty vpletené do svých. Z dotyku dlaně její ruky, přitisknuté k jeho dlani, z jejích propletených prstů a z jejího zápěstí, přitisknutého k jeho zápěstí, proudilo do jeho ruky, prstů a zápěstí něco, co bylo svěží jako první lehký vánek, který přiletí k člověku přes moře a sotva zčeří zrcadlově hladkou hladinu, něco, co bylo lehké jako pírkó, jež člověku přeletí kolem rtů, nebo jako list, který padá v bezvětrí; bylo to tak lehké, že se to dalo vycítit jenom z dotyku jejich prstů, ale pevným stiskem jejich prstů a těsným přimknutím dlaní a zápěstí to tak zesílilo, vzrostlo a znaléhavělo a začalo to být tak bolestivé a silné, že mu připadalo, jako by mu paží probíhal elektrický proud, který mu naplňuje celé tělo svou toužebnou prázdnotou. Slunce jí ozařovalo vlasy, zlatově hnědé jako pšenice, její nazlátle hnědý, hebce líbezný obličej i křivku jejího hrdla a on jí zvrátil hlavu, přitiskl ji k sobě a políbil ji. Cítil, jak se Maria při polibku chvěje, přitiskl k sobě její dlouhé tělo a přes obě vojenské košile cítil její ňadra na svých prsou, cítil, jak jsou malá a pevná, a natáhl ruku, rozepjal jí knoflíčky u košile, sklonil se, začal ji líbat a ona stála a chvěla se s hlavou zvrácenou a on ji objímal

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

paží. Potom sklonila bradu k jeho hlavě a pak ucítil, jak mu její ruce sevřely hlavu a přitiskly ji k sobě a začaly ji kolébat. Napřímil se, jeho paže ji držela tak pevně, že ji pevně přimknutou k sobě zvedl do vzduchu; cítil, jak se Maria celá třese, a potom se její rty dotkly jeho hrdla, a on ji pak postavil na zem a řekl: „Maria, ach, moje Maria.“

Potom se zeptal: „Kam půjdeme?“

Neodpověděla, ale vklouzla mu rukou pod košili a on ucítil, jak mu rozepíná knoflíčky košile, a pak řekla: „Teď zase já tebe, teď chci líbat já tebe.“

„Ne, králíčku.“ „Ano. Ano. Všecko jako ty.“

„Ne. To nejde.“ „Tak teda potom. Potom. Potom.“

Potom zavoněl poválený vřes, ohnutá stébla nad její hlavou škrábala, slunce jasně svítilo na zavřené oči a on do smrti nezapomene na křivku jejího hrdla a na její hlavu vtisknutou do kořínků vřesu, na její rty, které se drobounce samy od sebe pohybovaly, a na třepotající se řasy očí pevně zavřených před sluncem a před vším; pro ni bylo všechno rudé, oranžové a zlatavě rudé, protože jí slunce dopadalo na zavřené oči, všechno mělo onu barvu, všechno, co je naplňovalo, co přijímala i co dávala, všechno mělo onu barvu, všechno mělo barvu té slepoty. Pro něho to byl temný průchod, který nevede nikam, pak znovu nikam, pak zase nikam, ještě jednou nikam, pořád nikdy nikam, lokty těžce spočívají na zemi a pořád to nikam, věčné, nekonečné nikam, ustavičné, neustálé, nevědomé nikam, znova a zas to nikam, a už trýznivé a znovu opakované nikam, nesnesitelné znovu a znovu a znovu stupňované nikam, které najednou v horké, vítězné vlně zmizelo, čas se úplně zastavil a najednou tam byli oba, v tom zastaveném čase, a on ucítil, jak země pod nimi zmizela a je pryč.

Potom ležel na boku s hlavou zabořenou do vřesu, cítil vůni vřesu, vůni jeho kořínků, vůni země, vřesem pronikalo slunce, vřes ho škrábal do nahých ramenou a do boků a dívka ležela proti němu s očima ještě stále zavřenýma, ale pak je otevřela, usmála se na něho a on řekl velmi unaveně, jakoby z velké dálky, ale přátelsky: „Jsi králíček.“ A ona se usmála a docela zblízka řekla: „Ty jsi můj *inglés*.“

evropský
sociální
fond v ČR

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

„Já nejsem žádný *inglés*“ odpověděl lenivě.

„Ale ano, jsi,“ řekla. „Pro mě jsi můj *inglés*“ a natáhla ruce, vzala ho za uši políbila ho na čelo.

„Tu máš,“ řekla. „Co tomu říkáš? Už tě líbám líp?“

Potom šli spolu kolem potoka a on řekl: „Já tě miluju, Maria, jsi tak půvabná, tak ohromná a tak krásná, že když jsem s tebou a miluju se s tebou, mám pocit, že bych nejradši umřel.“

„Ach,“ odpověděla. „Já pokaždé umřu. Ty ne?“

„Ne. Ale skoro. Ale cítila jsi, jak se pohnula země?“

„Ano. Když jsem umírala. Obejmi mě, prosím tě.“

„Ne. Držím tě za ruku. To mi stačí.“

Podíval se na ni, pak přes louku, kde lovil krahujec, a na hory, nad nimiž plynula veliká odpolední oblaka.

„A s jinými nemáš ten pocit?“ otázala se ho Maria; vedli se za ruce.

„Ne. Opravdu ne.“

„Užs jich miloval mnoho.“

„Několik. Ale ne tak jako tebe.“

„Ale takové to nebylo? Opravdu ne?“

„Bylo to pěkné, ale takové to nebylo.“

„A pak se pohnula země. Předtím se nikdy země nepohnula?“

„Ne. Nikdy. Opravdu.“

„Ano,“ řekla. „A přitom máme jenom jeden den.“

Neodpověděl.

(...)

...poslouchal její slova jen napůl ucha.

Protože už byl někde jinde. Kráčel vedle ní, ale v duchu se zaměstnával tou záležitostí s mostem a viděl všechno jasně, tvrdě a ostře, jako když se zaostří čočka fotografického aparátu. Viděl obě strážnice i Anselma s cikánem, jak je pozorují. Viděl silnici, pustou, a viděl, jak po ní něco jede. Viděl, kam umístí ty dva kulometry, aby získal co nejširší palebné pole, ale kdo bude ty kulometry obsluhovat, pomyslel si, nakonec já, ale kdo ze začátku? Umístil nálože, zaklínal a upevnil je, vsunul rozbušky a ohnul je, natáhl a zaklesl dráty a vrátil se tam, kde umístil starou truhlíkovou roznětnici, načež začal přemýšlet o tom, co by se mohlo stát a co by se nemuselo podařit. Nech toho, poručil si. Pomíloval ses tady s touhle dívkou, máš už jasnou hlavu, jakseptří jasnou, a najednou si začneš dělat starosti. Je něco jiného promyslet, co má člověk udělat, a něco jiného je dělat si starosti. Starosti si nedělej. Starosti si nesmíš dělat. Víš, co třeba budeš muset udělat, a víš, co se může stát. Ovšemže se to může stát.

Když jsi do toho šel, věděl jsi, zač bojuješ.

(...)

Ale teď přestaň s takovými myšlenkami. Mysli na Marii.

Maria je pro jeho bigotnost velká zátěž. Ještě neovlivňuje jeho odhodlání, ale byl by mnohem raději, kdyby neumřel. Ochtově se vzdá hrdinského nebo mučednického konce. Netouží předvést nějaké Thermopyly, ani hrát u nějakého mostu Horatia, ani dělat toho holandského chlapce, který zacpal prstem díru v hrázi. Ne. Rád by prožil nějaký čas s Marií. Tak by se to dalo vyjádřit nejprostěji. Rád by s ní prožil dlouhý, dlouhý čas.

(Přeložil Jiří Valja)

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

GYMNÁZIUM
PRACHATICE

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Úkoly pro práci s textem:

1. Pokuste se ujasnit si ve skupině, zda ukázky z románu *Komu zvoní hrana* mohou být odpovědí na to, zda Hemingway byl či nebyl cynikem. Mohou být rovněž uměleckým protějškem k *Velmi krátké povídce*. Své závěry prezentujte třídě.
2. V textu vyhledejte a podtrhněte pasáže psané vnitřním monologem. O čem vypovídají? Jak s nimi souvisí motto románu?
3. Jakými přívlastky byste charakterizovali dialog mezi Robertem a Marií?

Podívejte se, jak si Ernesta Hemingwaye a pařížskou bohému představuje ve svém filmu *Půlnoc v Paříži* Woody Allen.

Ernest Hemingway in *Midnight in Paris*

http://www.youtube.com/watch?v=TpLEKjPud_k

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

1	2	3	4	5	6	7	8

Vyplňte doplňovačku podle legendy a vyluštěte tajenku. Při práci využijte internetových vyhledavačů.

Legenda:

1. vrchol dramatického konfliktu; těžká, svízelná situace
2. básnický přívlastek
3. prozaický nebo veršovaný druh historického spisu zaznamenávající v časovém sledu dějinné události; spojení literatury věcné a umělecké
4. rozhovor dvou nebo více osob
5. vydavatelská sbírka knih, knižnice, způsob vydání díla
6. pokolení; soubor osob narozených a žijících přibližně ve stejné době
7. stručné vyprávění humorné příhody, které je zakončeno překvapivou pointou
8. mýtus; veršované, či prozaické vyprávění smyšleného příběhu o nadpřirozených bytostech, které si dávný člověk vytvářel ve své obrazotvornosti a jejichž pomocí se snažil vysvětlit nepochopitelné přírodní jevy; vypravování vzniku světa, životě bohů, stvoření lidí a zvířat, působení přírodních sil

Pojmy:

Ztracená generace – pojmem ztracená generace nejsou označováni jenom autoři píšící o prožitcích z první světové války, ale také celá jedna generace mužů, kteří se narodili kolem roku 1900 a narukovali do první světové války. Příslušníci této generace neprožili řádné dospívání, nedostudovali, nezažívali své první lásky... O to rychleji však dospěli během války na frontě, což logicky narušilo a často až deformovalo jejich psychiku.

Vnitřní monolog – v epickém literárním textu pásmo, které autorovi slouží k vyjádření vnitřních pochodů, myšlení a vidění světa některého z vyprávějících subjektů.